БИЗКОН АУДИТ

БИЗКОН АУДИТ КОМПАНИЙН ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ САЛБАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арван хоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХӨА-2022/222/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Хөвсгөл аймаг Мөрөн сум 2022 он	Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn Аудитын менежер: Э.Бат-Эрдэнэ Утас: 88090438 Цахим хаяг: baterdenee@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Г.Эрдэнэчимэг Утас: 99016320 Цахим хаяг: Бизкон аудит ХХК-ийн Аудитор: Д.Эрдэнэжаргал Утас: 99008925 Цахим хаяг:erdenejargald27@yahoo.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт 0
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл
3. Аудитын тайлан 10
3.1 Ерөнхий зүйл 10
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт 11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 11
3.4 Материаллаг байдал 11
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга 11
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 12
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг 14
3.8 Аудитын гол асуудал 14
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 14
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 15
4. Аудитын илрүүлэлт 15
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл 18

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН**	**456,563,850.00**	**440,901,049.35**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**15,784,750.00**	**8,184,583.35**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	15,784,750.00	8,184,583.35
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	15,784,750.00	8,184,583.35
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	15,784,750.00	8,184,583.35
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**56,056,700.00**	**55,479,266.00**
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	384,722,400.00	377,237,200.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	210,000.00	2,261,166.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	1,473,166.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	210,000.00	788,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	55,846,700.00	53,218,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	55,846,700.00	53,218,100.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**447,574,749.01**	**426,966,236.38**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**447,574,749.01**	**426,966,236.38**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	398,146,156.75	405,800,412.22
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	246,020,729.82	266,591,721.27
210101	Үндсэн цалин	207,607,806.11	216,429,942.87
210102	Нэмэгдэл	19,260,799.71	23,488,628.90
210104	Урамшуулал	19,152,124.00	26,673,149.50
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	31,363,271.21	34,313,545.56
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,129,773.27	24,040,892.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,808,399.43	2,655,571.26
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,246,599.71	2,124,581.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	561,699.39	499,345.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,616,799.41	4,993,155.68
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	44,247,847.51	45,046,752.20
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,179,061.01	1,902,516.00
210302	Түлш, халаалт	38,760,208.00	39,548,457.20
210303	Цэвэр, бохир ус	3,308,578.50	3,595,779.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	23,350,540.00	9,446,206.00
210401	Бичиг хэрэг	4,708,600.00	1,420,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	748,640.00	242,000.00

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	234,000.00	136,500.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	722,400.00	1,402,166.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,276,600.00	6,244,740.00
2105	**Нормативт зардал**	17,552,658.40	9,463,904.30
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,398,266.00	182,770.00
210502	Хоол, хүнс	16,154,392.40	9,281,134.30
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	00.00	7,772,700.00
210604	Урсгал засвар	00.00	7,772,700.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	00.00	96,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	96,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	1,174,500.00	1,331,200.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	874,500.00	791,200.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	300,000.00	540,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	34,436,609.81	31,738,382.89
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,492,808.00	623,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,524,700.00	3,348,600.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	27,419,101.81	27,766,782.89
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	49,428,592.26	21,165,824.16
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	11,598,852.49	398,647.80
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	11,598,852.49	398,647.80
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	37,329,739.77	20,767,176.36
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	37,329,739.77	20,767,176.36
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**8,989,100.99**	**13,934,812.97**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**8,989,100.99**	**13,934,812.97**

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	802,564,563.72	802,564,563.72

Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**00.00**	**00.00**	**802,564,563.72**	802,564,563.72
Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-17,279,487.50	-17,279,487.50
2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**19,157,000.00**	**167,576,931.00**	**762,541,225.62**	949,275,156.62
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**19,157,000.00**	**167,576,931.00**	**762,541,225.62**	949,275,156.62
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**19,157,000.00**	**167,576,931.00**	**762,541,225.62**	949,275,156.62
Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	13,934,812.97	13,934,812.97
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**19,157,000.00**	**167,576,931.00**	**776,476,038.59**	963,209,969.59

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	**Үзүүлэлт**	**Өмнөх оны гүйцэтгэл**	**Тайлант оны гүйцэтгэл**
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**440,779,100.00**	**432,716,466.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**440,779,100.00**	**432,716,466.00**
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	384,722,400.00	377,237,200.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	210,000.00	2,261,166.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	1,473,166.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	210,000.00	788,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	55,846,700.00	53,218,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	55,846,700.00	53,218,100.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**425,729,100.00**	**399,316,466.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**425,729,100.00**	**399,316,466.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**376,300,507.74**	**378,150,641.84**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	246,020,729.82	266,591,721.27
210101	Үндсэн цалин	207,607,806.11	216,429,942.87
210102	Нэмэгдэл	19,260,799.71	23,488,628.90
210104	Урамшуулал	19,152,124.00	26,673,149.50
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	31,363,271.21	34,774,208.47
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,129,773.27	24,501,554.91
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,808,399.43	2,655,571.26

210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,246,599.71	2,124,581.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	561,699.39	499,345.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,616,799.41	4,993,155.68
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	44,247,847.51	45,046,752.20
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,179,061.01	1,902,516.00
210302	Түлш, халаалт	38,760,208.00	39,548,457.20
210303	Цэвэр, бохир ус	3,308,578.50	3,595,779.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	16,793,790.00	7,168,666.00
210401	Бичиг хэрэг	736,800.00	533,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	748,640.00	242,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	234,000.00	136,500.00
210404	Ном, хэвлэл	272,000.00	200,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	722,400.00	1,442,166.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	14,079,950.00	4,614,600.00
2105	**Нормативт зардал**	30,019,669.20	11,289,793.90
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	3,307,976.00	72,800.00
210502	Хоол, хүнс	17,523,193.20	10,489,993.90
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,188,500.00	727,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	00.00	7,772,700.00
210604	Урсгал засвар	00.00	7,772,700.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	00.00	96,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	96,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	1,224,500.00	1,331,200.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	924,500.00	791,200.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	300,000.00	540,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	6,630,700.00	4,079,600.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	584,000.00	1,168,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,046,700.00	2,911,600.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**49,428,592.26**	**21,165,824.16**
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	11,598,852.49	398,647.80
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	11,598,852.49	398,647.80
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	37,329,739.77	20,767,176.36
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	37,329,739.77	20,767,176.36
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**15,050,000.00**	**33,400,000.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**15,050,000.00**	**33,400,000.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**15,050,000.00**	**33,400,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	15,050,000.00	33,400,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	15,050,000.00	33,400,000.00

6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-15,050,000.00**	**-33,400,000.00**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	0.0	0.0
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	0.0	0.0
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	0.0	0.0

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	**Гүйцэтгэл**
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	430,455,300.00	409,289,475.84
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	430,455,300.00	409,289,475.84
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	430,455,300.00	409,289,475.84
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	276,491,500.00	266,591,721.27
210101	Үндсэн цалин	219,810,900.00	216,429,942.87
210102	Нэмэгдэл	29,555,700.00	23,488,628.90
210104	Урамшуулал	27,124,900.00	26,673,149.50
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	37,326,300.00	34,774,208.47
210201	Тэтгэврийн даатгал	26,266,700.00	24,501,554.91
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,764,900.00	2,655,571.26
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,211,900.00	2,124,581.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	553,000.00	499,345.62
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,529,800.00	4,993,155.68
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	45,445,400.00	45,046,752.20
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,000,000.00	1,902,516.00
210302	Түлш, халаалт	40,445,400.00	39,548,457.20
210303	Цэвэр, бохир ус	3,000,000.00	3,595,779.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	5,607,400.00	5,530,500.00
210401	Бичиг хэрэг	218,400.00	323,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	64,000.00	182,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	218,400.00	136,500.00
210404	Ном, хэвлэл	418,000.00	200,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,224,000.00	1,224,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,464,600.00	3,464,600.00
2105	**Нормативт зардал**	19,441,300.00	11,289,793.90
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	72,800.00	72,800.00
210502	Хоол, хүнс	18,640,600.00	10,489,993.90
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	727,900.00	727,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	41,172,700.00	41,172,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	18,400,000.00	18,400,000.00

210602	Тавилга	15,000,000.00	15,000,000.00
210604	Урсгал засвар	7,772,700.00	7,772,700.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	182,000.00	96,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	182,000.00	96,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	1,331,200.00	1,331,200.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	791,200.00	791,200.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	540,000.00	540,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	3457500.00	3456600.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	545,900.00	545,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,911,600.00	2,911,600.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	430,455,300.00	409,289,475.84
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	377,237,200.00	356,470,023.64
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	377,237,200.00	356,470,023.64
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	53,218,100.00	52,819,452.20
132001	Орон нутгийн төсвөөс	53,218,100.00	52,819,452.20
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	24.0	24.0
620001	Удирдах ажилтан	1.0	1.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	13.0	13.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	10.0	10.0

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Мөрөн сумын 12 дугаар цэцэрлэгийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдэд бусад хууль тогтоомжтой холбоотой өгсөн 2 зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Бизкон ХХК Хөвсгөл дахь салбарын аудитор Д.Эрдэнэжаргал, туслах аудитор Б. Түмэндэмбэрэл нар гүйцэтгэж, хяналтыг Бизкон-аудит ХХК Хөвсгөл дахь салбарын ахлах аудитор Ч.Мөнхбаяр, Хөвсгөл дахь Төрийн аудитын газрын Ахлах аудитор Г.Эрдэнэчимэг, менежер Э.Бат-Эрдэнэ, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Г.Эрдэнэчимэг, менежер Э.Бат-Эрдэнэ, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арван хоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Бизкон аудит ХХК Хөвсгөл дах салбарт 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 02 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арван хоёрдугаар цэцэрлэгийн эрхлэгчийн 2021 оны 09 дүгээр сарын 20-ны өдрийн Б/04 тоот тушаалаар дотоод хяналтын баг томилон, дотоод хяналтын журмыг батласан байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитороос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3 .Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл бага гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 2 хувиар тогтоов.

.Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзлээ. Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 2021 оны нийт зардлын 426.9 сая төгрөгнөөс 2 хувиар буюу 8.5 сая төгрөгөөр материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 6.8 сая төгрөгөөр тогтоосон байна.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арвандөрөвдүээр цэцэрлэгийн 20121 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 26.7 сая төгрөгөөр

буюу 1.8 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан нь бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт **/сая.төг**

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0.0	0.0	0.0
Авлага	0.0	0.0	0.0
Бараа материал	35.3	37.5	2.2
Үндсэн хөрөнгө	914,4	925.7	11.3
Нийт хөрөнгө	**949.7**	**963.2**	**13.5**
Өр төлбөр	0.0	0.0	0.0
Хуримтлагдсан үр дүн	762.5	776.5	14.0
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	167.6	167.6	0.0
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**949.7**	**963.2**	**13.5**

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 37.5 сая төгрөг болж, 2.2 сая төгрөгөөр өссөн нь төсвийн хөрөнгөөр 28.5 сая төгрөг, хандиваар 2.5 сая төгрөгийн хүнсний материал,бусад хангамжийн зүйл нэмэгдэж, 28.9 сая төгрөгийн зарцуулалтаас шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 963.2 сая төгрөг болж, 11.3 сая төгрөгөөр өссөн нь телевиз камерын хамт,компьютер, бага бүлгийн ангид хивс 4 ширхэг, дрож 10,3 м.кв ,эмчийн ширээ сандал 1 зэрэг нэмэгдснээс шалтгаалжээ. Үндсэн хөрөнгийн данс нь хөрөнгө оруулалтаар 5,7 сая төгрөг, урсгал төсвийн худалдан авалтаар 33.4 сая төгрөгийн хөрөнгө нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө 4.8 сая төгрөгийн хөрөнгө акталсан байна.

2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 440.9 сая төгрөгөөр буюу 0.3 хувиар буурсан байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 20.6 сая төгрөгөөр буюу 0.5 хувиар буурсан байна. Энэ нь 2020 онд Засгийн газрын 382 дугаар тогтоолоор үр дүнгийн урамшуулалт цалин 20.6 сая төгрөгөөр, нийгмийн даатгалын шимтгэл 2.9 сая төгрөгөөр өссөн ,бусад зардлууд 24.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Мөрөн сумын ИТХ -ын 2020 оны 12 сарын 18 -ны өдрийн хуралдааны 02 тоот шийдвэрээр 2021 оны төсвийг 480.0 сая төгрөгөөр, Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 428.8 сая төгрөг, Орон нутгийн төсвөөс 51.2 сая төгрөгөөр батлагдаж, тайлант хугацаанд 2 удаа хасах тодотгол хийгдэж, Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 07- ны өдрийн А/608 дугаар захирамжаар 2021 оны төсвийг 430.4 сая төгрөгөөр, Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 377.2 сая төгрөг, Орон нутгийн төсвөөс 53.2 сая төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 49.6 сая төгрөгөөр буурсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 356.5 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 52.8 сая төгрөг, нийт 409.3 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 409.3 сая төгрөгийг зарцуулж 21.2 сая төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 409.3 сая төгрөг буюу 95.1 хувьтай байгаа нь цалингийн зардлыг 9.8 сая төгрөгөөр, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлыг 2.5 төгрөгөөр, тогтмол зардлыг 0.4 сая төгрөгөөр, хоол, хүнсний материалын зардлыг 8.2 сая төгрөгөөр, томилолтын зардлыг 0.08 сая төгрөгөөр тус тус хэмнэсэнтэй холбоотой байна.

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэг нь төсвийн төлөвлөлт, хэрэгжилт, тайлагналыг Сангийн сайдын 2015 оны 7 дугаар тушаалаар батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу 1 хөтөлбөр, 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлж байна.Хөтөлбөр, арга хэмжээний зардлыг хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт 2. /сая төгрөг/

№	Хөтөлбөр, арга хэмжээний		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	71801/81834	Боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө	208.5	203.6	4.9	97.6%
2	71801/81834	Сургалтын хэвийн ажиллагааг хангах	150.1	142.4	7.6	94.9%
3	71801/80109	ТЗШ-ийн байгууллагуудын тогтмол зардал	53.2	52.8	0.4	99.3%
4	71801/81807	Цэцэрлэгийн хүүхдийн хоол	18.6	10.5	8.1	56.3%
		Нийт	430.4	409.3	21.1	95.2%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт төсвөөр БШУЯ-наас багш ширээ,сандал, багш шүүгээ, ангийн вандан сандал, тоглоомын тавиур нийт 1.0 сая төгрөг, Аймгийн боловсролын газраас автомакс, санитас, спирт 0.7 сая төгрөг, Аймгийн ЗДТГ-аас оношлуур, нэг удаагийн эмнэлгийн хэрэгсэл, 0.7 сая төгрөг, манацар 0.35 сая төгрөгийн нийт 8.2 сая төгрөгийн тусламж хандивыг хүлээн авсан. Дээд шатны төсвийн захирагчаас 1.4 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 0.8 сая төгрөг, нийт 2.2 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ. Үүнээс бичиг хэргийн зардалд 0.02 сая, тээвэр шатахуунд 0.06 сая төгрөг, хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгалд 0.2 сая төгрөг, бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйлд 1.2 сая төгрөг,хичээл үйлдвэрлэлийн зардал 0.6 сая төгрөг нийт 2.2 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

ЗГ-ын 43-р тогтоолын дагуу хэмнэлт тооцоход цалин, нийгмийн даатгалын зардлаас бусад зардал болох 129.0 сая төгрөгөөс 21.2 сая төгрөгийг хэмнэсэн байна.

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2021 оны А/111 дүгээр тушаалаар батлагдсан " Төрийн аудитын байгууллагаас 2021-2022 онд гүйцэтгэх санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэлийн дагуу судалгаануудыг гаргуулан авлаа

3.8 Аудитын гол асуудал

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөөлөх гол асуудал байхгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Хөвсгөл аймгийн арванхоёрдугаар цэцэрлэг нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тус тус заасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай. Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал ач холбогдол үр нөлөөг харгалзан 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа. Тус байгууллага нь нийт 437.1 сая төгрөгийн 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 48.2 сая төгрөгийн 5 мэдээллийг ил тод байршуулаагүй, 48.2 сая төгрөгийн 5 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилтэй байна. Иймд дээрх зөрчлийг арилгуулах зөрчил давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өгч байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн Засгийн газрын хувь оролцоо дансны санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл 963.2 сая төгрөг байхад улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд 758.1 сая төгрөг байна. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3-т "Энэ хуульд "өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1-д заасан мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах тухай шийдвэр, бусад баримт бичгийг тухайн хуулийн этгээд ажлын 15 өдрийн дотор улсын бүртгэлийн байгууллагад хүргүүлнэ" гэсэн заалттай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа,ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8.1, 8.5, 8.6 дахь заалтууд, Засгийн газрын 2018 оны 5 дугаар сарын 16 ны 129 дүгээр тогтоолоор баталсан босго үнийг мөрдөн, Харьцуулалтын тендер шалгаруулалтаар 50.2 сая төгрөг, Шууд худалдан авалтаар 21.0 сая төгрөг, нийт 71.2 сая төгрөгийн хүнс, бараа материал, ажил үйлчилгээний худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан байна. Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлангууд, хэрэгжилтийн тайлан мэдээ хуулийн хугацаанд гарган, цахим системд байршуулсан байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжиийн холбогдох заалттай нийцсэн, бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт/ нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх аудитаар оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төрийн аудитын байгууллагаас хүргүүлсэн зөвлөмж, албан шаардлага өгөөгүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөөлөх гол асуудал байхгүй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт нэг алдаа зөрчил илэрснээс, алдаа зөрчилд 2 зөвлөмж өгсөн.

4.1 Залруулсан алдаа

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналд санхүүгийн залруулга хийгдээгүй болно.

4.2 Төлбөрийн акт

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төлбөрийн акт тогтоогоогүй болно.

4.3 Албан шаардлага

Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэгийн 2021 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар албан шаардлага өгөөгүй болно.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. **Бусад хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй** ***холбоотой асуудал***

1.1. Илрүүлэлт:

Тус байгууллага нь нийт 437.1 сая төгрөгийн 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 48.2 сая төгрөгийн 5 мэдээллийг ил тод байршуулаагүй, 48.2 сая төгрөгийн 5 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилтэй байна

1.2. Өгсөн зөвлөмж

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна.

2.1 Илрүүлэлт:

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл 963.2 сая төгрөг байхад улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд 758.2 сая төгрөг зөрүүтэй бүртгэгдсэн байна

2.2 Өгсөн зөвлөмж:

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3-т "Энэ хуульд "өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн10 дугаар зүйлийн 10.1-д заасан мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах тухай шийдвэр, бусад баримт бичгийг тухайн хуулийн этгээд ажлын 15 өдрийн дотор улсын бүртгэлийн байгууллагад хүргүүлнэ" гэсэн заалттай нийцээгүй тул улсын гэрчилгээнд өөрчлөтийг хийлгэж, зөрчилгүй болгох тухай зөвлөж байна

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Мөрөн сумын арванхоёрдугаар цэцэрлэг	2		0	0	0	0	0	0	2	

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХЯНАСАН:

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР: /Э.БАТ-ЭРДЭНЭ/

Огноо:

АХЛАХ АУДИТОР /Г.ЭРДЭНЭЧИМЭГ/

Огноо: 2.23

БИЗКОН АУДИТ ХХК-ЫН АУДИТОР /Ч.МӨНХБАЯР/

Огноо:

БОЛОВСРУУЛСАН:

БИЗКОН АУДИТ ХХК-ЫН АУДИТОР / Д.ЭРДЭНЭЖАРГАЛ /

Огноо: